

Spis treści

Przedmowa	V	Amoniak	25
1		Anilina	25
Postępowanie doraźne	1	Antydepresanty trójcykliczne	25
<i>Bogdan Kamiński, Artur Dziak</i>		Antymon	26
Drgawki	1	Arsen	28
Intubacja i tracheostomia (tracheotomia)	1	Atebryna	28
Intubacja	1	Atropina	29
Tracheostomia	2	Azotyn sodowy	29
Krwotok z przewodu pokarmowego	2	Bar	30
Odmrożenie	3	Benzen	30
Oparzenie	3	Pochodne benzodiazepiny	31
Oparzenie energią elektryczną	4	Benzyzna	31
Oparzenie chemiczne	4	Bizmut	32
Oparzenie promieniowaniem jonizującym	4	Kwas borowy	32
Ostre zatrucia	5	Brom	32
Odrutki	5	Chinina	33
Pierwsza pomoc w zatruciach truciznami o tym samym albo zbliżonym typie działania toksycznego	6	Chlor	33
Ostry ból brzucha	9	Chloramfenikol	34
Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego	9	Chloroform	34
Niedrożność mechaniczna przewodu pokarmowego	10	Chrom	35
Uwięźnięcie przepukliny	10	Cyjanowódór, cyjanki	35
Rozległe zapalenie otrzewnej	10	Cynk	36
Przebiec wrzodu żołądka lub dwunastnicy	11	Czterochlorek węgla	36
Ostra martwica trzustki	11	Czterochloroetylen	36
Kolka wątrobowa	11	Czteroetylek ołowiu	37
Kolka nerkowa	11	Dwusiarczek węgla	38
Zator naczyń kręgowych	11	Dwutlenek siarki	38
Rażenie prądem, rażenie piorunem	12	Dwutlenek węgla	38
Tlenoterapia	12	Fenacetyna	39
Uduszenie, powieszenie	13	Fenol	39
Utonięcie	14	Pochodne fenotiazyny	40
Utrata przytomności	14	Fluor	40
Zaburzenia oddechowe i ustanie oddychania	15	Formaldehyd	41
Zatrzymanie krążenia. Resuscytacja	16	Fosfor	42
		Fosgen	42
		Gazy drażniące	42
		Glikol etylenowy	43
		Grzyby trujące	46
		Insulina i środki hipoglikemizujące	46
		Jad żmij	47
		Jod	47
		Kadm	48
		Kodeina	48
		Kofeina	49
		Kokaina	49
		Ksylen	49
		Kwasy	51
		Ługi (sodowy, potasowy)	51
		Miedź	52
		Morfina	52
		Nadmanganian potasu	53
		Nafta	53
		Naparstnica	54
		Nikotyna	55
		Nitrobenzen	55
		Nowokaina	55
		Ołów	57
		Potas	57
		Rteć	57
		Saletra	59
		Salicylany	59
		Siarkowódór	60
		Sporyz	60
		Strychnina	61
		Sublimat	61
		Sulfonamidy	62
		Środki nasenne	63
		Środki ochrony roślin	66
		Tal	66
		Terpentyna	66
		Tlenki azotu	67
		Toluen	67
		Tlenek węgla	67
		Trójchloroetylen	68
		Złoto	69
		Zelazo	69
2			
Zatrucia	18		
<i>Tadeusz Bogdanik, Ewa Musiałowicz-Kralkowska, Maria Głuszcowa</i>			
Odrutki	19		
Związki chelatujące	19		
Inne odrutki	20		
Inne leki stosowane w leczeniu ostrych zatruc	21		
Trucizny	21		
Acetylen	21		
Adrenalina	22		
Akonityna	22		
Alkohol etylowy i metylowy	22		
Amfetamina	24		
Aminofenazon	24		

3

Choroby zakaźne

*Jerzy Januszkiewicz, Zdzisław Dziubek,
Jerzy Narębski, Halina Szczepańska*

Zapobieganie chorobom zakaźnym i ich
zwalczanie — *Jerzy Januszkiewicz*

Zasady dezynfekcji i dezynsekcji w
przypadkach określonych chorób zakaź-
nych

Szczepienia ochronne

Choroby wywołane przez ziarenkow-
ce — *Jerzy Januszkiewicz*

Zakażenia paciorkowcowe

Zakażenia gronkowcowe

Zakażenia pneumokokowe

Zakażenia meningokokowe

Choroby bakteryjne przewodu pokar-
mowego — *Jerzy Narębski*

Czerwonka bakteryjna

Dur brzuszny

Zakaźne zatrucia pokarmowe

Cholera

Choroby wywołane przez bakterie wy-
tworzące egzotoksynę — *Jerzy Ja-
nuszkiewicz*

Teżec

Błonica

Zatrucie jadem kiebasianym

Zgorzel gazowa

Inne choroby bakteryjne

Krzusiec, czyli koklusz — *Halina Szcze-
pańska*

Bruceleza — *Zdzisław Dziubek*

Tularemia — *Zdzisław Dziubek*

Dżuma — *Zdzisław Dziubek*

Wąglik — *Zdzisław Dziubek*

Różyczka — *Zdzisław Dziubek*

Pastereloza — *Zdzisław Dziubek*

Jersynioza — *Zdzisław Dziubek*

Listerioza — *Zdzisław Dziubek*

Trąd — *Jerzy Narębski*

Krętkowice — *Jerzy Januszkiewicz*

Riketsjozy — *Zdzisław Dziubek*

Choroby wirusowe ze zmianami w skó-
rze i błonach śluzowych

Ospa naturalna — *Halina Szczepańska*

Ospa wietrzna, Pópasiec — *Halina
Szczepańska*

Odra — *Halina Szczepańska*

Różyczka — *Halina Szczepańska*

Gorączka trzypniowa, Wysypka nagła —
Halina Szczepańska

Rumień zakaźny — *Halina Szczepańska*

Pryszczyca — *Zdzisław Dziubek*

Zakażenie wirusem opryszczki zwyk-
łej — *Halina Szczepańska*

Choroby wirusowe i inne o umiejscow-
wieniu w układzie oddechowym

Grypa — *Jerzy Januszkiewicz*

Zakażenia wywołane wirusami ECHO —
Halina Szczepańska

Zakażenia wywołane adenowirusami —
Halina Szczepańska

Choroba ptasia — *Zdzisław Dziubek*

Zakażenia wywołane przez mykoplaz-
my — *Halina Szczepańska*

Choroby wirusowe układu nerwowego

Porażenie dziecięce nagminne, Choroba
Heinego-Medina — *Halina Szczepańska*

Zakażenie wywołane wirusami Coxsack-
ie — *Halina Szczepańska*

Zakażenia wywołane arbowirusami —
Halina Szczepańska

Wścieklizna — *Zdzisław Dziubek*

Inne choroby wirusowe

Wirusowe zapalenie wątroby — *Jerzy
Januszkiewicz*

Swinka, Nagminne zapalenie ślinianek
przyusznych (przyusznic) — *Halina
Szczepańska*

Mononukleozą zakaźną — *Halina Szcze-
pańska*

Choroba kociego pazura — *Zdzisław
Dziubek*

Choroby wywołane przez pierwotniaki

Zimnica, Malaria — *Jerzy Narębski*

Feizakowica — *Jerzy Narębski*

Lamblioza — *Jerzy Narębski*

Toksoplazmoza — *Zdzisław Dziubek*

Choroby wywołane przez robaki

Włośnica — *Jerzy Januszkiewicz*

Zakażenie tasiemcem nieuzbrojonym —
Jerzy Narębski

Zakażenie tasiemcem uzbrojonym —
Jerzy Narębski

Glistnica — *Jerzy Narębski*

Zakażenie włosogłówką — *Jerzy Na-
rębski*

Owsica — *Jerzy Narębski*

4

Gruźlica

Paweł Krakówka

Wykrywanie gruźlicy płuc

Zapobieganie gruźlicy

Pierwotne zakażenie prątkiem

Gruźlica pierwotna bez uchwytnych
zmian narządowych

Gruźlica pierwotna

Gruźlica prosówkowa

Gruźlicze zapalenie opon mózgowo-
rdzeniowych i mózgu

Gruźlica popierwotna

Gruźlica guzkowa i włóknisto-guzkowa

Gruźlica płuc naciekowa

Zapalenie płuc serowate

Gruźlica płuc włóknisto-jamista

Gruźliczaki

Marskość gruźlicza

Gruźlica oskrzeli

Gruźlicze zapalenie opłucnej

Gruźlica jelit

Gruźliczy ropniak opłucnej

Gruźlicze zapalenie otrzewnej

Gruźlicze zapalenie osierdzia

Gruźlicze zapalenie wysiękowe wielo-
surowicówkowe

Gruźlica krtani

Gruźlica węzłów chłonnych

Leczenie przeciwpłatkowe

Mikobakteriozy wywołane prątkami
atypowymi

Chemioterapia mikobakterioz wywoła-
nych prątkami atypowymi

Skutki przebytej gruźlicy płuc

Organizacja zwalczania gruźlicy

5

Choroby układu oddechowego

Paweł Krakówka

Objawy chorób układu oddechowego

Badania w chorobach układu oddech-
owego

Badanie fizykalne

Badanie radiologiczne

Biopsja

Badanie płwociny

Badanie płynów opłucnowych

Badania czynnościowe płuc

Bronchoskopia

Badania laryngologiczne

Ogólne zasady chemioterapii chorób układu oddechowego	163
Przewlekłe zapalenie oskrzeli	164
Dychawica oskrzelowa	166
Egzogenne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	169
Rozedma płuc	169
Bakteryjne zapalenie płuc	170
Ropień płuca	174
Rozstrzenie oskrzeli	175
Zator płuca	177
Sródmiaższowe zwłóknienie płuc	178
Sarkoidoza	179
Choroby opłucnej	181
Suche zapalenie opłucnej	181
Wysiękowe zapalenie opłucnej	181
Chylothorax	182
Ropniak opłucnej	182
Odma opłucnowa	183
Pierwotny rak płuca	183
Niewydolność oddechowa w chorobach układu oddechowego	186
Grzybice płuc	187
Aspergiloza	188
Kandydiaza płuc	189
Kryptokokoza płuc	190
Geotrychoza płuc	190
Mukormikoza	191
Promienica płuc	191
Nokardioza płuc	191

6

Choroby serca i naczyń 192

Jan Kwoczyński

Patofizjologia ważniejszych objawów	192
Duszność	192
Obrzęki	192
Sinica	192
Omdlenia	193
Niewydolność krążenia. Niewydolność serca	193
Patofizjologia	193
Niewydolność lewokomorowa	194
Niewydolność prawokomorowa	195
Powikłania	196
Rokowanie	196
Leczenie niewydolności krążenia	196
Obrzęk płuc	201
Zatrzymanie krążenia	202
Niemiarowości rytmu serca	203
Upośledzenie przewodnictwa. Blok	203
Wzmoczona bodźcotwórczość	206
Choroba wieńcowa	213
Dusznicza bolesna	213
Ostra niewydolność wieńcowa	216
Zawat serca	216
Gorączka reumatyczna. Choroba reumatyczna	220
Reumatyczna choroba serca	222
Wady serca nabyte	224
Niedomykalność zastawki dwudzielnej	225
Zwężenie lewego ujścia żylnego	225
Niedomykalność zastawki aorty	227
Zwężenie lewego ujścia tętniczego. Zwężenie ujścia aorty	228
Niedomykalność zastawki trójdzielnej	229
Zwężenie prawego ujścia żylnego. Zwężenie zastawki trójdzielnej	230
Wady serca wrodzone	230
Bakteryjne zapalenie wsierdzia	231
Kiła sercowo-naczyniowa. Kiłowe zapalenie aorty	234
Powikłania kiły sercowo-naczyniowej	234
Leczenie kiły sercowo-naczyniowej	235
Zapalenie osierdzia	236

Reumatyczne zapalenie osierdzia	237
Nieswoiste łagodne zapalenie osierdzia	237
Gruźlicze zapalenie osierdzia	237
Przewlekłe zaciskające zapalenie osierdzia	238
Bakteryjne zapalenie osierdzia	238
Mocznicowe zapalenie osierdzia	238
Pozwalałowe zapalenie osierdzia	238
Pourazowe zapalenie osierdzia	238
Zapalenie mięśnia sercowego	239
Kardiomiopatie	240
Kardiomiopatia przerostowa	240
Kardiomiopatia zastoinowa (rozstrzeniowa)	241
Kardiomiopatia obliteracyjna	241
Rzadkie choroby mięśnia sercowego	242
Sarkoidoza	242
Zmiany w sercu w skrobiawicy	242
Nowotwory serca	242
Sluzak	242
Stany hiperkinetyczne krążenia	243
Serce w nadczynności tarczycy	243
Niedokrwistość	243
Przetoka tętniczo-żylna	244
Nadciśnienie krążenia płucnego	244
Zator płuc	244
Serce płucne przewlekłe	245
Zaburzenia krążenia w psychoneurozach	247
Choroby naczyń krwionośnych	248
Choroba Buergera	248
Stwardnienie tętnic	249
Zator tętnicy	250
Tętniak	251
Przetoka tętniczo-żylna	251
Zakrzepowe zapalenie żył	252
Choroba Raynauda	252
Samoistna sinica kończyn	253
Erytromelalgia	254

7

Nadciśnienie tętnicze 255

Włodzimierz Januszewicz, Jolanta Chodakowska

Patogeneza	255
Nadciśnienie tętnicze pierwotne	256
Zespół złośliwego nadciśnienia	257
Nadciśnienie naczyniowo-nerkowe	257
Guz chromochłonny nadnerczy	258
Pierwotny hiperaldosteronizm	259
Zespół Cushinga	259
Pierwotny reninizm	260
Zwężenie cieśni aorty	260
Zatrucie ciążowe	260
Leczenie nadciśnienia	260
Ogólne zasady	260
Leki stosowane w nadciśnieniu	261
Wybór leku hipotensyjnego	265
Stany wymagające szybkiego obniżenia ciśnienia krwi	266

8

Choroby narządu moczowego 268

Tadeusz Orłowski

Zarys patofizjologii nerek	268
Ostra niewydolność nerek	269
Przewlekła mocznica	273
Zespół nerczycowy	278
Kłębkowe zapalenie nerek	279
Ostre rozlane kłębkowe zapalenie nerek	280
Podostre rozlane kłębkowe zapalenie nerek	281
Przewlekłe rozlane kłębkowe zapalenie nerek	282

Nerczyca lipidowa	283
Zapalenie nerek z nawracającym krwiomoczem	285
Zapalenie śródmiąższowe nerek	286
Ostre toksyczne zapalenie nerek	286
Ostre odmiedniczkowe zapalenie nerek	286
Przewlekłe odmiedniczkowe zapalenie nerek	288
Przewlekłe toksyczne zapalenie nerek	291
Martwica brodawk nerkowych	291
Torbielowość nerek dorosłych	292
Kamica nerkowa	293
Rak nerki	295
Zapalenie pęcherza moczowego	296

9

Urologia 298

Tadeusz Krzeski

Choroby nerek, moczowodów i pęcherza	298
Wady rozwojowe nerek	298
Wady rozwojowe moczowodu	300
Wady rozwojowe pęcherza	301
Ropień okołonerkowy i zapalenie przynerkowe	302
Ropień nerki	303
Zwłóknienie zaotrzewnowe	303
Urazy nerek	303
Urazy pęcherza moczowego	303
Ciało obce w pęcherzu	304
Nowotwory nerek	304
Nowotwory moczowodu	305
Nowotwory pęcherza moczowego	305
Wodonercze	305
Roponercze	306
Kamica moczowa	306
Zapalenie pęcherza	308
Śródmiąższowe zapalenie pęcherza	308
Wysiłkowe nietrzymanie moczu	308
Przetoka pęcherzowo-jelitowa	309
Przetoka pęcherzowo-pochwowa	309
Moczenie	309
Neurogenne zaburzenia czynności pęcherza moczowego	309
Choroby gruczołu krokowego	310
Zapalenie gruczołu krokowego	310
Ropień stercza	310
Przerost gruczołu krokowego	310
Nowotwory gruczołu krokowego	311
Choroby cewki moczowej i prącia	311
Wady rozwojowe	311
Ropień okołocewkowy	312
Urazy cewki moczowej	312
Urazy prącia	313
Nowotwory	313
Kłykciny prącia	313
Stulejka	313
Zalupiek	313
Priapismus	313
Choroby jąder	313
Wnętrostwo	313
Zylaki powrózka nasiennego	314
Zapalenie najądrza	314
Urazy moszny i jąder	314
Skret jądra	314
Nowotwory jąder	314
Wodniak jądra	315

10

Choroby krwi i układu

krwiotwórczego	316
Stawomir Pawelski	
Niedokrwistość	316
Ostra niedokrwistość pokrwotoczna	318
Przewlekłe niedokrwistości pokrwotoczne	318
Niedokrwistości syderoblastyczne	320

Niedokrwistości megaloblastyczne	321
Niedokrwistości objawowe	326
Niedokrwistości hemolityczne	327
Pancytopenie	332
Zespoły aplastyczne	333
Zespoły „hiperspleniczne”	334
Nadkrwistości	334
Nadkrwistości objawowe	334
Zmiany chorobowe układu białokrwinkowego	337
Ostra granulocytopenia	337
Przewlekła granulocytopenia	338
Mononukleozą zakaźną. Choroba Pfeiffera. Gorączka gruczołowa	339
Ostra białaczka	339
Przewlekła białaczka szpikowa	341
Przewlekła erytroleukemia	343
Nietypowe, rzadsze postacie białaczek szpikowych	343
Osteomieloskleroza	344
Chłoniaki złośliwe	344
Ziarnica złośliwa. Choroba Hodgkina	345
Chłoniaki nieziarnicze	347
Szpiczak mnogi, szpiczak plazmocytowy	349
Sarkoidoza. Choroba Besnier-Boeck-Schaumann. Ziarnica łagodna	350
Skazy krwotoczne	351
Małopłytkowość	351
Trombocytopatie	353
Nadpłytkowość krwotoczna. samoistna	353
Skazy krwotoczne z niedoboru osoczowych czynników krzepnięcia krwi	353
Skazy krwotoczne naczyń	357
Choroby śledziony	358
Splenomegalia w chorobach zakaźnych	358
Splenomegalia w chorobach krwi	359
Splenomegalia zastoinowa	359
Torbiele, nowotwory i inne rzadkie choroby śledziony	359

11

Choroby alergiczne 361

Alicja Ryżewska, Sabina Chyrek-Borowska

Alergeny, podział i ogólna charakterystyka	361
Typy reakcji alergicznych	362
Ogólne zasady diagnozy	364
Ogólne zasady leczenia	366
Wstrząs anafilaktyczny	368
Choroba posurowicza	369
Alergie polekowe	370

12

Choroby przewodu pokarmowego 372

Kornel Gibiński

Objawy ogólne	373
Przełyk	377
Żołądek	381
Zaburzenia rozwojowe	385
Zapalenie żołądka	385
Przewlekłe zapalenie żołądka	386
Choroba wrzodowa	387
Nowotwory łagodne	394
Nowotwory złośliwe	394
Bezoar	397
Ciała obce	397
Jelito cienkie	398
Zaburzenia rozwojowe	400
Zapalenie dwunastnicy	401
Zapalenie jelita cienkiego	401
Owrodzenie jelita cienkiego	403
Choroba Leśniowskiego-Crohna	403
Choroba trzewna	405
Enteropathia exsudativa	405

Amyloidoza	406
Choroba Whippla	406
Limfangiektazja jelitowa	406
Zespół krótkiego jelita	406
Nowotwory łagodne	407
Nowotwory złośliwe	407
Niedokrwienna choroba jelita	408
Jelito grube	408
Zapalenie wyrostka robaczkowego	410
Zapalenie uchyłków jelita grubego	410
Niedrożność jelita	411
Wrzodzące zapalenie jelita grubego	412
Gruczlica jelita	413
Nowotwory jelita grubego	414
Niespecyficzny pojedynczy wrzód jelita grubego	415
Endometrioza jelita grubego	415
Wypadnięcie odbytnicy	415
Guzy krwawnicowe	415
Szczelina odbytu	416
Świąd odbytu	416
Otrzewna	416
Zapalenie otrzewnej	416
Robaczycę	421

13

Choroby wątroby, układu żółciowego i trzustki 422

<i>Ryszard Brzozowski</i>	
Patofizjologia wątroby	422
Próby czynnościowe i badania uzupełniające	426
Patofizjologia trzustki	431
Badanie czynności wewnątrzwydzielniczej trzustki	433
Choroby wątroby	434
Przewlekłe zapalenie wątroby	434
Stłuszczenie wątroby	436
Marskość wątroby	437
Skrobiawica wątroby	448
Śpiączka wątrobowa	448
Zespół wątrobowo-nerkowy	451
Ropień wątroby	452
Złotaczki polekowe	452
Rak wątroby	454
Choroby układu żółciowego	455
Zapalenie pęcherzyka żółciowego	455
Zapalenie dróg żółciowych wewnątrzwątrobowych	458
Kamica żółciowa	459
Kamica przewodowa	461
Zespół po wycięciu pęcherzyka żółciowego	462
Dyskinezy żółciowe	462
Lamblioza dróg żółciowych	464
Glistnica układu żółciowego	465
Rak pęcherzyka żółciowego	465
Rak dróg żółciowych zewnątrzwątrobowych	467
Rak brodawkki większej dwunastnicy (Vatera)	467
Choroby trzustki	468
Zapalenie trzustki	468
Kamica trzustkowa	472
Zespół Zollingera i Ellisona	473
Torbiele trzustki	473
Rak trzustki	474

14

Choroby przemiany materii 476

<i>Artur Czyżyk</i>	
Cukrzyca	476
Stany niedocukrzenia krwi	487
Otyłość	489
Niedożywienie	491

15

Zasady dietytyki 494

Władysław Kierst

Znaczenie racjonalnego żywienia w zapobieganiu i leczeniu	496
Kształtowanie diet leczniczych na podstawie diety normalnej	497
Diety lecznicze	499
Dieta w chorobach gorączkowych	499
Dieta bogatokaloryczna	500
Dieta płynna	501
Dieta oszczędzająca	502
Diety ze zmienioną ilością lub zmienionym rodzajem tłuszczu	504
Diety ze zmienioną ilością białka	505
Dieta z niską zawartością glutenu	506
Diety z ograniczeniem fenylalaniny i niektórych innych aminokwasów	507
Diety z ograniczeniem sodu	508
Dieta ze zmienioną zawartością potasu	510
Diety z wyłączeniem jedno- i dwucukrowców	510
Dieta bogata w części niestrawne	511
Diety eliminacyjne	512

16

Endokrynologia kliniczna 513

Jerzy Kosowicz

Przysadka	513
Choroby przysadki	513
Niedoczynność przysadki. Zespół Sheehana. Choroba Simmondsa	513
Guzy przysadki i guzy nadsiodłowe	515
Jadłowstręt psychiczny	516
Karłowatość przysadkowa. Karłowatość hiposomatotropowa	517
Izolowany niedobór hormonu wzrostu	518
Opóźniony wzrost i pokwitanie	518
Akromegalia	519
Gigantyzm	521
Przedwczesne pokwitanie	521
Zespół laktacji i braku miesiączki	522
Moczówka prosta	523
Nadmierne wydzielanie wazopresyny	523
Tarczycę	524
Choroby tarczycy	524
Nadczynność tarczycy. Choroba Basedowa. Choroba Gravesa-Basedowa	524
Wole toksyczne guzkowe. Gruczolak toksyczny	526
Niedoczynność tarczycy. Obrzęk śluzowaty	527
Wole proste. Wole obojętne	530
Wole guzkowe. Wole guzowate	531
Wole zastoiskowe. Wole śródpiersiowe	531
Rak tarczycy	531
Zapalenie tarczycy	532
Przytarczycę	533
Choroby przytarczycy	533
Nadczynność przytarczycy	533
Niedoczynność przytarczycy	534
Czynniki hormonalne guzy trzustki	536
Wyspiak. Hiperinsulinizm	536
Guz wydzielający glukagon	536
Guz trzustki z zespołem Cushinga	536
Zespół Zollinger-Ellisona	537
Guz trzustki z zespołem rakowiaka	537
Nadnercza	537
Choroby rdzenia nadnerczy	537
Guz chromochłonny	537
Choroby kory nadnerczy	538
Choroba Cushinga. Zespół Cushinga	538
Zespół nadnerczowo-płciowy	540
Ostra niedoczynność nadnerczy u dzieci. Przełom nadnerczowy. Zespół Waterhouse-Friderichsena	541
Przewlekła niedoczynność nadnerczy. Choroba Addisona	542

18

Choroby układu nerwowego.

- Irena Hausmanowa, Lucjan Stępień,
Jacek W. Kowalski*
- Badania neurologiczne — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 603
- Rola badań laboratoryjnych 604
- Choroby mózgu 608
- Choroby mózgu naczyniowe. Udar mózgu — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 608
- Guz mózgu — *Lucjan Stępień* 618
- Uraz mózgu — *Lucjan Stępień* 619
- Zespoły pozapiramidowe — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 622
- Migrena — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 626
- Narkolepsja — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 628
- Choroba Little'a. Porażenie mózgowe dziecięce — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 630
- Choroby rdzenia 630
- Guz rdzenia — *Lucjan Stępień* 630
- Uraz rdzenia — *Lucjan Stępień* 631
- Krwotok do rdzenia — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 632
- Jamistość rdzenia — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 633
- Wiąd rdzenia. Choroba Romberga — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 633
- Mielopatia naczyniowa — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 635
- Zwyrodnienie sznurowe rdzenia — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 636
- Stwardnienie zanikowe boczne — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 636
- Choroby demielinizacyjne mózgu i rdzenia — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 636
- Stwardnienie rozsiane lub wielogniskowe
- Zapalenie rdzenia i nerwów wzrokowych Devica 638
- Choroby nerwów obwodowych — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 638
- Polineuropatia 638
- Zespół Guillain-Barré-Strohla 639
- Nerwoból 640
- Genetyczne choroby nerwowo-mięśniowe — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 643
- Postępujące dystrofie mięśniowe
- Choroba Thomsena. Miotonia 643
- Dystrofia miotoniczna. Choroba Cursh-manna-Steinerta 644
- Rdzeniowy zanik mięśni — dziecięcy i młodzieńczy 644
- Choroba Charcot-Marie-Tooth 644
- Porażenie okresowe rodzinne 645
- Nużliwość mięśni rzekomoporażna. Choroba Erba-Goldflama — *Irena Hausmanowa-Petrusewicz* 645
- Padaczka — *Jacek W. Kowalski* 647
- Napady padaczkowe — podział i obraz kliniczny 648
- Drgawki gorączkowe — *Jacek W. Kowalski* 655

Zaburzenia psychiczne uwarunkowane organicznie

- Zespoły zaburzeń świadomości 661
- Zespół otepienny 662
- Zespół amnestyczny 663
- Halucynozja organiczna 663
- Organiczny zespół afektywny 663
- Zespół urojeniowy 663
- Organiczne zaburzenia świadomości 663
- Zespół intoksykacyjny 664
- Zespół odstawienia 664
- Zaburzenia psychiczne związane z infekcjami 664
- Zaburzenia psychiczne po urazach mózgu 664
- Zaburzenia spowodowane wprowadzeniem do organizmu środków, działających na ośrodkowy układ nerwowy 664
- Zaburzenia psychiczne związane z intoksykacją alkoholową (alkoholizm i psychozy alkoholowe) 665
- Zaburzenia psychiczne związane z przyjmowaniem innych niż alkohol środków działających na ośrodkowy układ nerwowy 667
- Zaburzenia psychiczne okresu starzenia się i starości 669
- Zaburzenia psychiczne okresu inwolucji
- Zaburzenia starcze i przedstarcze 670
- Zaburzenia psychiczne związane z miażdżycą naczyń mózgowych 670
- Schizofrenia 671
- Paranoja 672
- Zaburzenia psychiczne afektywne 673
- Psychoza maniakalno-depresyjna (psychoza afektywna, choroba afektywna)
- Zespół maniakalny 674
- Zespół depresyjny 674
- Zaburzenia osobowości 676
- Nerwice (zaburzenia nerwicowe) 678
- Nerwica lękowa 679
- Nerwica fobii 679
- Nerwica natręctw (nerwica obsesyjno-kompulsywna) 679
- Nerwica histeryczna (histeria, reakcje histeryczne, nerwica pitiatyżna) 680
- Nerwica depresyjna 680
- Nerwica hipochondryczna 680
- Nerwica neurasteniczna (neurastenia) 680
- Nerwica derealizacyjna (depersonalizacyjna) 681
- Inne nerwice 681
- Nerwica rozszczeniowa 681
- Podejście terapeutyczne do zaburzeń nerwicowych 681
- Ostre i podostre reakcje na stres 681
- Reakcje przystosowawcze 682
- Zaburzenia fizjologiczne związane z działaniem czynników psychicznych i niektóre problemy medycyny psychosomatycznej 682
- Kierunki działań terapeutycznych 684
- Upóźlenie umysłowe 684
- Leczenie w psychiatrii 686
- Leczenie biologiczne 686
- Leczenie metodami psychologicznymi
- Psychoterapia 688
- Leczenie metodami socjalnymi 689
- Doraźna pomoc psychiatryczna 689
- Skierowanie chorego do szpitala psychiatrycznego 692

20

Choroby skóry i choroby

- przenoszone drogą płciową 694
- Stefania Jabłońska, Tadeusz Chorzeński,
Maria Błaszczyk, Andrzej Stapiński*

19

Choroby psychiczne

- Halina Wardaszko-Łyskowska*
- Badanie psychiatryczne 658
- Etiologia zaburzeń psychicznych 659
- Objawy, zespół, choroba psychiczna 660
- Granica między zdrowiem a zaburzeniami psychicznymi 660

Choroby skóry — <i>Stefania Jabłońska, Tadeusz Chorzelski, Maria Błaszczuk</i>	694	Zapalenie mózgu	774
Bakteryjne choroby skóry	694	Uraz mózgu	774
Gruźlica skóry	697	Guz mózgu	774
Grzybice skóry	698	Padaczka	774
Świerzb	700	Drgawki gorączkowe	775
Choroby wirusowe skóry	701	Napady drgawkowe w przebiegu zaburzeń metabolicznych toczących się poza układem nerwowym	775
Łupież różowy Giberta	703	Bóle brzucha	776
Liszaj płaski	704	Zapalenie wyrostka robaczkowego	776
Rumienie	704	Wgłobienie jelita	777
Choroby pęcherzowe	706	Niedrożność jelit mechaniczna	777
Łuszczycza	708	Wrzód żołądka i dwunastnicy	777
Stany przedrakowe	710	Robaczycza	777
Nabłoniaki	710	Zapalenie trzustki	778
Rak kolczystokomórkowy	711	Kamica nerkowa	778
Rogowiak	711	Krwawienia z przewodu pokarmowego	780
Czerniak	711	Wymioty	780
Trądzik	712	Stany biegunkowe	780
Trądzik różowaty	712	Zespoły nieprawidłowego wchłaniania	782
Dermatoza okołoustna	713	Ostre zakażenia dróg oddechowych	783
Łysienie	713	Zespół krupru	783
Łysienie plackowate	713	Zapalenie oskrzeli	784
Bielactwo	714	Zapalenie oskrzeli. Wirusowe zapalenie płuc „duszące”	785
Choroby alergiczne skóry	714	Zapalenie płuc	786
Świerzbiazka. Wyprysk endogenny. Atopowe zapalenie skóry	714	Postępowanie lecznicze w ostrej niewydolności oddechowej	787
Wyprysk	715	Zaburzenia krążenia	790
Przewlekły skórny toczень rumieniowaty	715	Leki stosowane w zaburzeniach krążenia	790
Twardzina ograniczona	716		
Choroby przenoszone drogą płciową — Andrzej Stapiński	716		
Rzeżączka	717		
Nicrzeżączkowe zakażenia dolnych od- cinków dróg moczowo-płciowych	720	23	
Choroba Reitera	721	Choroby uszu, nosa, gardła i krtani	796
Rzęsistkowica	722	<i>Grzegorz Janczewski</i>	
Zakażenie drożdżkowe	722	Choroby uszu	796
Opryszczki narządów płciowych	723	Ból ucha	796
Kiła	723	Szumy w uszach	797
Kłykciny kończyste	726	Zaburzenia słuchu	797
Świerzb	726	Zawroty głowy	800
Wszawica łonowa	726	Wycieki z ucha	802
Zapalenie żołądki i napletka	727	Porażenie obwodowe nerwu twarzewego	802
		Naębia giuchota	803
		Niedostuch spowodowany urazem akustycznym	804
		Ototoksyczność leków	804
		Zapalenie ucha środkowego i powikłania	805
21		Choroby nosa i zatok przynosowych	807
Położnictwo i ginekologia	728	Zaburzenia drożności nosa	807
<i>Eugeniusz Zachwiej</i>		Krwawienia z nosa	808
Położnictwo	728	Czyrak nosa i wargi górnej	809
Fizjologia ciąży	728	Zapalenie zatok przynosowych	810
Patologia ciąży	730	Choroby gardła	811
Fizjologia porodu	739	Ostre zapalenie migdałków podnieb- nych (angina)	811
Patologia porodu	744	Ropień okołomigdałkowy	811
Patologia położu	750	Tonsillektomia	812
Ginekologia	753	Ból gardła	812
Choroby zapalne	753	Choroby krtani	812
Zaburzenia czynnościowe	756	Chrypka	812
Nowotwory	758	Duszność pochodzenia krtaniowego	813
Nieprawidłowości rozwojowe	761	Tracheostomia	813
		Ciała obce w uchu, nosie, drogach od- dechowych i przełyku	815
22		Ciała obce w uchu	815
Podstawowe informacje o pomocy w nagłych zachorowaniach dzieci 763		Ciała obce w nosie	815
<i>Krystyna Bożkova</i>		Ciała obce w krtani	815
Wiadomości ogólne dotyczące postępo- wania w stanach zagrożenia życia	763	Ciało obce w tchawicy	815
Resuscytacja noworodków	764	Ciała obce w przełyku	815
Wstrząs	765	Nowotwory w otolaryngologii	816
Leczenie przyczynowe różnego rodzaju wstrząsów	765	Guzy szyi	816
Zaburzenia świadomości	770	Nowotwory złośliwe ucha	817
Śpiączka cukrzycowa	771	Rak nosa i masywu szczękowo-sitowego	817
Śpiączka hipoglikemiczna	773	Rak nosogardła	817
Śpiączka mocznicowa w niewydolności nerek	773	Nowotwory złośliwe gardła i migdałka podniebienneego	817
Drgawki	773	Nowotwory ślinianek	818
Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	773	Nowotwory krtani	818

24			
Choroby oczu	819		
<i>Halina Wolter-Czerwińska</i>			
Zapalenie woreczka żółtego	819		
Choroby powiek	820		
Zapalenie brzegów powiek	820		
Jęczmień	821		
Gradówka	821		
Zmiany uczuleniowe powiek	821		
Wytrzeszcz	821		
Zapalenie spojówek	822		
Ostre zapalenie spojówek	822		
Epidemiczne zapalenie spojówek i ro- gówki	823		
Przewlekłe zapalenie spojówek	823		
Inne postacie zapalenia spojówek	824		
Zapalenie nadtwardówki	826		
Choroby zapalne rogówki	826		
Wrzód pełzający rogówki	826		
Zapalenie pryszczkowe spojówek i ro- gówki	826		
Zapalenie drzewkowate rogówki. Opry- szczka rogówki	827		
Zapalenie tęczówki i ciała rzęskowego	827		
Zapalenie naczyńówki	828		
Urązy oczu	828		
Ciało obce rogówki	829		
Ciało obce wewnątrzgałkowe	829		
Oparzenie	830		
Jaskra	830		
Jaskra wtórna	830		
Ostry napad jaskry	830		
Jaskra prosta	831		
Zaćma	832		
Zez	833		
25			
Lecznictwo uzdrowiskowe	835		
<i>Gerard Straburzyński</i>			
Istota leczenia uzdrowiskowego	835		
Organizacja lecznictwa uzdrowiskowe- go w PRL	835		
Formy leczenia uzdrowiskowego	836		
Tryb kwalifikowania dorosłych na le- czenie uzdrowiskowe	836		
Zasady orzekania o czasowej niezdol- ności do pracy osób kierowanych na leczenie uzdrowiskowe	837		
Tryb kwalifikowania dzieci na lecze- nie uzdrowiskowe	837		
Przeciwwskazania ogólne do leczenia uzdrowiskowego	837		
26			
Odpowiedzialność prawna lekarza	844		
<i>Bolesław Popielski</i>			
Podstawowe wiadomości z dziedziny prawa	844		
Błąd lekarski	846		
Odpowiedzialność karna lekarza	848		
Utrata prawa wykonywania zawodu	853		
Odpowiedzialność za wykroczenia	854		
Odpowiedzialność administracyjna	855		
Odpowiedzialność cywilna lekarza	856		
Odpowiedzialność zawodowa i etyczna lekarza	858		
Odpowiedzialność służbowa	859		
27			
Wybrane zagadnienia z etyki i deontologii lekarskiej	860		
<i>Bolesław Popielski</i>			
Zagadnienia etyczne związane ze śmier- cią człowieka	861		
Nadużywanie leków — lekomania — narkomania — doping	862		
Tajemnica lekarska	863		
Stosunek do środowiska lekarskiego	863		
Nielegalne czerpanie zysków	863		
28			
Zasady wyjaławiania, dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji	866		
<i>Tadeusz Syrowatka</i>			
Zasady wykonywania wyjaławiania	866		
Wyjaławianie ciepłem wilgotnym	867		
Wyjaławianie ciepłem suchym	867		
Wyjaławianie gazowe tlenkiem etylenu	868		
Wyjaławianie roztworami chemicznymi środków o działaniu sterylizującym	869		
Kontrola urządzeń i procesów wyjała- wiania	869		
Promienie nadfioletowe	869		
Zasady wykonywania dezynfekcji	870		
Dezynfekcja komorowa	870		
Chemiczne środki dezynfekcyjne — za- kres działania	871		
Dezynfekcja narzędzi i aparatury me- dycznej	871		
Dezynfekcja rąk	872		
Zasady wykonywania dezynsekcji	874		
Zastosowanie chemicznych środków de- zynsekcyjnych	874		
Środki ostrożności w zabiegach dezyn- sekcyjnych	878		
Zasady wykonywania deratyzacji	879		
29			
Ochrona przed promieniowaniem jonizującym	880		
<i>Janusz Indulski, Jerzy Jankowski, Julian Liniecki</i>			
Cel ochrony radiologicznej	880		
Promieniowanie jonizujące	880		
Rodzaje promieniowania jonizującego	880		
Źródła promieniowania jonizującego	880		
Oddziaływanie promieniowania na ma- terię	882		
Zjawisko jonizacji i wzbudzenia	882		
Jakość promieniowania	882		
Dawka promieniowania	882		
Biologiczne działanie promieniowania jonizującego	883		
Różnice biologicznej skuteczności po- szczególnych rodzajów promieniowania jonizującego	885		
Równoważnik dawki	885		
Narażenie na promieniowanie	885		
Pracownie rentgenowskie	885		
Pracownie izotopowe	886		

Podstawowe zasady ochrony przed promieniowaniem 886
 Narażenie ze źródeł medycznych 888
 Badania profilaktyczne i orzecznictwo dotyczące uszkodzeń popromiennych 888

30

Podstawowe wartości prawidłowe (normy) w medycynie klinicznej 890

Stawomir Pawelski
 Normy hematologiczne 890
 Normy w pulmonologii 891
 Wentylacja 891
 Wymiana gazowa i równowaga kwasowo-zasadowa 892
 Normy w kardiologii 892
 Kliniczne próby czynnościowe 892
 Badania kardiologiczne 893
 Badania izotopowe w kardiologii 894
 Normy w gastrologii 894
 Żołądek 894
 Treść dwunastnicy 895
 Próby czynnościowe wątroby 895
 Trzustka 896
 Kał 896

Normy w nefrologii 896
 Mocz 896
 Próby czynnościowe nerek 896
 Normy w endokrynologii 897
 Przesadka mózgowa 897
 Tarczycza 898
 Przytarczyce 898
 Nadnercza 898
 Trzustka 898
 Jajniki 899
 Jądra 899
 Podstawowe normy neurologiczne 899

31

Główne nazwy i oznaczenia jednostek miar wg systemu SI oraz ich przeliczenie na jednostki dotychczas stosowane (JD) 901

Franciszek Kokot

Skorowidz rzeczowy 909